

komisi. „K nejpriznivějším podmínkám podle druhého odstavce počítají se i ona ustanovení Rozhodnutí, Nájemní smlouvy a Zvláštních ujednání o využití a upotřebení pronajmutých prostor, která by přesahovala obecné podmínky jinak obvyklé při pronajímání nábřeží pro námořní lodi v Hamburku, resp. přístavišť ve Štětíně, pokud by se daly sloučiti se zvláštními poměry námořních přístavů v Hamburku a ve Štětíně.“ Toto ustanovení čl. D (čtvrtý odstavec), které doplňuje a případně rozšiřuje „klausuli nejvyšších výhod“, obsaženou v druhém odstavci, jest protihodnota, poskytnutá za československý závazek k předběžné „vzájemné dohodě“ s Německem, pokud jde o změnu aktů ze 2. XI. 1929.

Československé vládě usnadnila přijetí čl. D protokolu okolnost, že pro vyřizování sporů o provádění protokolu („zvláště při sporech o nároky na plnění závazků“ v protokole obsažených) byl určen Stálý dvůr mezinárodní spravedlnosti (podle čl. E protokolu). Podle očekávání československé delegace, u tohoto soudu „Československo našlo by jistě v případě sporu ochranu podobnou jako u tříčlenné komise podle čl. 364 mírové smlouvy versailleské“ (Krbec l. c.). Československá delegace byla tak názoru, že, pokud jde o čl. D, „s hlediska praktického je toto řešení pro nás jistě mnohem výhodnější, než kdyby se zachovával přísně postup ustanovený mírovou smlouvou“. Delegace byla si sice vědoma, že celé řešení „s hlediska právního mohlo by se zdáti omezením právní základny dané příslušnými články mírové smlouvy a zvláště tomu, kdo by věřil, že mírová smlouva přiznává Československu v hamburském přístavě rozsáhlá práva výsoštná; než, „nehledě na spornost tohoto výkladu mírové smlouvy“, pokládala za „politicky škodlivé a hospodářsky zbytečné vymáhati takováto práva výsoštná, neboť obecné v daném případě nejpriznivější podmínky svobodného přístavu hamburského prakticky plně vyhoví našim hospodářským potřebám“ (Krbec l. c.).

Po deseti letech prošly tak čl. 363 a 364 pozoruhodným vývojem. Na místo čl. 364 nastoupil ve značném rozsahu přímý styk československo-německý, vzájemná dohoda. Přímý tento styk vycházel dříve jenom z dobré vůle, nyní stal se právním závazkem československým. Odpadla tak při prvním provedení čl. 363 a 364 garancie, kterou pro provádění čl. 363 znamenala tří-

členná mezinárodní komise čl. 364. Tolik po stránce formálního postupu. A také i co do věcného obsahu byla československá práva, daná čl. 363 a 364, podstatně omezena. Nové československé přístavní prostory v Hamburku a Štětíně (pro překlád námořní v Hamburku, pro překlád námořní i říční ve Štětíně) mohou býti zřízeny za podmínek, v daném případě sice nejpriznivějších, ale obecných. Československým nárokům podle čl. 363 a 364 míru versailleského byly tak r. 1929 předem vyčteny zvláštní meze.

Prameny a literatura.

Český text rozhodnutí a ujednání o čl. nájemném pásmu v přístavě hamburském z 2. XI. 1929 uveřejněn jest v *Zahraniční politice*, roč. VIII (1929), str. 1542 sq. Ujednání nebyla doposud uveřejněna ve *Sb. z. a n. ČSR.*, jak by se zajisté mělo státi. — Protokoly dopravní komise pařížské konference mírové vyšly francouzsky a anglicky v *Recueil des Actes de la Conférence de la Paix 1919/20* (část IV, B *Questions générales*, sv. 5), Paříž, Imprimerie Nationale, 1925. Toto úřední vydání jest doposud označováno za tajné. Protokoly jsou však nyní přístupny v *de Lapradellově sbírce La Paix de Versailles*, svazek „Ports, voies d'eau et voies ferrées“, 1931.

O ujednáních a průběhu jednání viz články dvou členů čl. meziministerského výboru pro přístavní pásma: Ing. Vojtěch Krbec: „Československá přístavní pásma v Hamburku a Štětíně“, *Zahraniční politika*, roč. VIII, str. 1336, 1489 sq.; V. Staněk: „Československá přístavní pásma v Hamburku“, *Věstník ministerstva průmyslu, obchodu a živností*, roč. X (1929), str. 67 sq. O čs. statistice hamburské viz dr. Malík v *Českosl. statistickém věstníku*, roč. XI (1930), str. 455 q. — Ze studie R. Haase: „Régime international des zones franches dans les ports maritimes“ (*Académie de droit international, Recueil des cours 1928*, sv. I) viz hlavně kap. IV a V.

Vladimír Vochoš.

Puncovníctví.

I. Úvod. — II. Čsl. puncovní předpisy. 1. Zboží platinové, zlaté a stříbrné. 2. Zboží z obecných kovů. 3. Zboží s obsahem $\frac{250}{1000}$ zlata. 4. Puncovní kontrola živností. 5. Trestní předpisy. 6. Státní puncovní služba.

I. Úvod. Kontrola zboží z drahých kovů jest odůvodněna jednak nutností, aby kupující, který při zboží tohoto druhu je zvláště odkázán na svědomitost prodávajícího, byl chráněn proti nesolidnímu výrobci a obchodníku, jednak snahou, aby poctiví výrobci a obchodníci byli chráněni před nekalou soutěží. Poněvadž neúčinnější ochranu může poskytnouti jen úřední

obligatorní kontrola, rozhodla se převážná většina států, které toto zboží podrobily kontrole, pro obligatorní úřední zkoušení. Tato kontrola spočívá zpravidla v tom, že zboží z drahých kovů smí být vyráběno jen v určitých minimálních ryzostech vyjádřených v tisícinách a že musí být dříve, než je dáno do obchodu, předloženo k přezkoušení státnímu orgánu, který je opatří úřední puncovní značkou odpovídající jeho ryzosti; často bývá předepsáno též povinné označení zboží výrobcovou značkou.

Starší předpisy upravují jen kontrolu zboží zlatého a stříbrného a teprve předpisy novější, většinou po světové válce vydané, též kontrolu zboží platinového, což jest přirozeně v souvislosti se stoupaním jeho obliby. V této poslední době jeví se též snahy po zkoušení pravých perel a drahých kamenů.

Kromě Československa (ad II.) zavedly povinné zkoušení a označování zboží z drahých kovů zejména tyto státy: Bulharsko (zák. z 1. III. 1907), Finsko (zák. z 28. III. 1925 o zlatých a stříbrných hodinkových pouzdech a kroužcích), Francie (zák. z 19. II. 1795 o zlatém a stříbrném zboží a zák. z 8. IV. 1910 o zboží platinovém), Jugoslavie (zák. z 30. VI. 1928), Rakousko (zák. z 27. X. 1921 o zboží zlatém a stříbrném a zák. z 15. XII. 1922 o zboží platinovém), Rumunsko (zák. z 28. II. 1906 o zboží zlatém a stříbrném a zák. z 26. VI. 1925 o zboží platinovém), Sovětské Rusko (nař. z 10. IV. 1925), Švýcarsko (federální zák. z 23. XII. 1880 a nař. z 10. II. 1914 a ze 6. II. 1917 o zboží platinovém a o zlatých a stříbrných hodinkových pouzdech) a Velká Británie (od 1. VI. 1907).

S fakultativní kontrolou se spokojuje Itálie. V Německu není vůbec státní kontrola tohoto zboží, nýbrž podle zák. ze 16. VII. 1884 jsou výrobci povinni zlaté a stříbrné zboží opatřit puncovní značkou vyznačující ryzost v tisícinách, dále výrobní značkou a říšskou korunou; zároveň jsou pro některé druhy tohoto zboží stanoveny nejnižší ryzosti.

II. Čsl. puncovní předpisy. V býv. Rakousku byla zavedena obligatorní státní kontrola zlatého a stříbrného zboží puncovním zák. z 11. VIII. 1865, který byl vyhlášen cís. nař. z 26. V. 1866, č. 75 ř. z. a pozděněn zák. z 23. V. 1875, č. 80 ř. z. V býv. Uhrách platily podobné předpisy od 1. I. 1867 a ministr financí byl zmocněn zák. čl. XVIII/1868, aby předpisy ty ponechal v platnosti až do další zákonné

úpravy. Ministr financí vydal na podkladě tohoto zmocnění „Úřední sestavení“ těchto předpisů, které platilo jako zákon a poněkud se odchylovalo od rak. puncovního zákona. Tyto předpisy byly pak pozděně podobně jako v Rakousku, a to zák. čl. XV/1875.

Po státním převratu byl nejprve zřízen nař. ministra financí z 30. I. 1919, č. 48 Sb. pro celou státní oblast hlavní puncovní úřad v Praze a vyhláškou ministerstva financí ze 14. X. 1920, č. 596 Sb. byly zavedeny nové puncovní značky. Zák. z 26. VI. 1922, č. 196 Sb. byla pak kompetence ve věcech puncovních přenesena z resortu ministerstva financí do resortu ministerstva veřejných prací, a to dnem 1. I. 1923 (vyhláška ministrů financí a veřej. prací z 31. VIII. 1922, č. 284 Sb.). Vyhláškou ministra veřej. prací z 30. X. 1923, č. 216 Sb. byla zavedena nová úřední vývozní značka na nepuncované zlaté a stříbrné zboží vyvážené do ciziny a vyhláškou téhož ministra z 18. XI. 1925, č. 241 Sb. byla připuštěna výroba zboží s obsahem 250/1000 zlata, které pak podléhalo nepovinnému puncování.

Avšak zastaralé předpisy býv. rakouské a býv. uherské vydané před 50 lety nemohly přirozeně postačiti požadavkům doby a průmyslovému pokroku, takže bylo nutno přikročiti k vydání zcela nových puncovních předpisů, což se stalo zák. ze 16. XII. 1927, č. 2 Sb. z r. 1928 o ryzosti a puncovní kontrole platinového, zlatého a stříbrného zboží (p. z.), k jehož provedení bylo vydáno vládn. nař. z 28. XII. 1928, č. 215 Sb. (prov. nař.).

Novým puncovním zákonem, který nabyl účinnosti dnem 1. I. 1929, bylo především vyhověno požadavku výrobců, aby byla připuštěna volnost výroby slitin z drahých kovů, dále bylo nově zavedeno obligatorní puncování předmětů platinových (kdežto dosud byly obligatorně puncovány jen předměty zlaté a stříbrné) a byla odstraněna výroba t. zv. nového zlata.

1. Zboží platinové, zlaté a stříbrné. P. z. stanoví v § 1 zásadu, že obligatorní puncovní kontrole podléhá veškeré platinové, zlaté a stříbrné zboží, ať bylo vyrobeno v tuzemsku či dovezeno z ciziny (viz dále o zboží určeném k vývozu a o zboží dovezeném). Za takové zboží podléhající kontrole se však nepokládají platinové, zlaté a stříbrné slitky, pruty, plechy, granálie, lístkové zlato (pozlátka), odpadky vzniklé při zpracování drahých kovů, drát, tkaniva, metrové řetízky a jiné

suroviny a polotovary z drahých kovů (§ 1 prov. nař.). Definici puncovní kontroly pak stanoví § 2 p. z., a to tak, že se tím rozumí jednak úřední zkoušení ryzosti a zákonitého stavu i úřední označování tohoto zboží, jednak kontrola živností podléhajících puncovnímu dozoru.

Zákonité ryzosti musí býti vyjádřeny v tisícinách a jsou taxativně stanoveny v § 4 p. z., a to takto: a) pro zboží platinové 950/1000; b) pro zboží zlaté, zlato č. 1 = 986/1000, zlato č. 2 = 900/1000, zlato č. 3 = 750/1000 a zlato č. 4 = 585/1000; c) pro zboží stříbrné, stříbro č. 1 = 959/1000, stříbro č. 2 = 925/1000, stříbro č. 3 = 900/1000, stříbro č. 4 = 835/1000 a stříbro č. 5 = 800/1000. Ryzost platiny byla volena podle dosud používané mezinárodní ryzosti platinových šperků, ryzost zlata č. 4 byla přizpůsobena hodnotě zlata 14 karátů a zvláště pak byla zvýšena ryzost stříbra a zavedena též jeho ryzost 835/1000 podle resoluce mezinárodního sjezdu klenotníků z r. 1926.

Zákonitým stavem rozumí se na rozdíl od ryzosti složení zboží, na př. není-li duté zboží vyplněno nepravými součástkami nebo méněcennou pájkou anebo nebylo-li použito příliš mnoho pájky anebo není-li nepřiměřené množství druhého kovu u zboží, které má ozdoby z jiného kovu, anebo jsou-li články řetízku tak pevně spojeny, aby je nebylo možno rozebráním vyměnit.

Zboží tuzemské výroby určené k domácím obchodu musí míti aspoň nejnižší stupeň zákonité ryzosti (§ 5 p. z.); výjimka je připuštěna jen u obrub z platiny, které mohou míti i nižší ryzost, nejméně však 100/1000, v kterémž případě puncování nepodléhají. Zboží jiných ryzostí se označuje stupněm nejbližší nižším, nemá-li však ani nejnižší zákonitou ryzost, rozbije se a vrátí se straně. Stříbrné zboží, které bylo pozlaceno nebo zlatem potaženo, označuje se značkou pro stříbro.

Každé nově vyrobené platinové, zlaté a stříbrné zboží musí býti předloženo puncovnímu úřadu k vyšetření ryzosti a zákonitého stavu, jakož i k označení úřední značkou; totéž platí o předmětech, které sice byly již puncovány, avšak předeláním byly podstatně změněny, dále o nepuncovaných předmětech, které přicházejí do obchodu ze soukromého majetku nebo se prodávají ve veřejné dražbě (§ 6 p. z.).

K puncování může býti předloženo zboží buď před konečnou úpravou nebo

úplně dohotovené, vždy však musí býti již do té míry zpracováno, aby po úředním zkoušení a označení nebyla úřední značka při konečném zpracování poškozena a aby zboží nemohlo již býti nijak změněno (§ 8 p. z.). Rovněž musí býti zboží předkládané ke kontrole opatřeno soukromou, úředně schválenou výrobní nebo tovární značkou výrobce a číslicí vyznačující ryzost. Takové výrobní nebo tovární značky musí obsahovati jméno a příjmení (firmu) výrobce nebo aspoň začáteční písmena. Značky ty schvaluje ředitelství puncovní služby, které dbá toho, aby značky různých živnostníků se od sebe lišily. Značky dodává za režijní cenu příslušný puncovní úřad (§ 4 prov. nař.). Označovati zboží takovými značkami jest oprávněn jen výrobce, jemuž byla značka přidělena (§ 29 p. z.).

Puncovní úřad stanoví ryzost zboží zpravidla srovnáním se zkušebními jehlami na zkušebním kameni, uzná-li to však nutným, může předmět nebo jeho část roztažit a po případě vyzkoušeti jej chemicky (§ 10 p. z.). Dopadne-li zkouška pro stranu příznivě, může puncovní úřad přiznati straně náhradu škody, požádala-li o to strana v praeklusivní lhůtě 3 dnů po dni vyrozumění o výsledku zkoušky (§ 11 p. z.). Zákon omezuje však tuto náhradu jen na škodu vzniklou porušením fasony zkoušeného zboží, a to ještě jen na škodu skutečnou (*damnum emergens*); ušlý zisk (*lucrum cessans*) se nikdy nenahrazuje. Při tom zákon stanoví — přihlížeje patrně k ustanovení § 92 Úst. list. —, že ani skutečná škoda nemůže býti nahrazena, byl-li postup úřadů při zkoušení zákonný nebo je-li předmět poškozen jen nepatrně nebo má-li jen nepatrnou cenu nebo jde-li o zkoušení drahého kovu, k němuž byly přimíšeny přísady zakázané vládním nařízením podle § 16 p. z. Není-li strana spokojena se stanovením výše náhrady, může podati do 3 dnů po dni vyrozumění námítky, o nichž rozhodne puncovní úřad po slyšení znalce. Rovněž může strana žádati do 3 dnů po zpravení o výsledku zkoušky, aby zkouška byla bezplatně opakována. Je-li i pak výsledek nepříznivý, provede novou zkoušku na žádost strany ředitelství puncovní služby; zjistí-li se při tom, že ryzost je nezákonná, zaplatí strana dvojnásobný poplatek stanovený pro dotýčný druh zkoušek. Takové nevyhovující zboží puncovní úřad rozbije a vrátí straně; totéž se stane, má-li zboží jinou závadu, kterou nelze odstraniti. Úřední puncovní značkou smí býti opatřeno jen

tehdy, když vyhovuje všem puncovním předpisům. Avšak ani takové zboží nesmí býti opatřeno úřední značkou, zjistí-li puncovní úřad, že zboží nevyhovuje jiným než puncovním předpisům, na př. policejním. V takovém případě učiní puncovní úřad oznámení příslušnému úřadu (soudu) a vyčká jejich rozhodnutí.

Z puncovní kontroly jsou vyjmuty a tudíž nemusí býti puncovány (§ 12 p. z.) přístroje a nástroje k účelům vědeckým, vyučovacím nebo léčebným, k živnostenské nebo průmyslové výrobě a výrobky z drahých kovů pro zubní lékařství, dále státní mince, pokud nejsou pevně spojeny s předměty kontrole podléhajícími, pamětní peníze, medaile a plakety ražené ve státní mincovně, starožitnosti, které mají zvláštní uměleckou nebo kulturně historickou cenu, pouhé obruby, jejichž váha má podřízený význam, a konečně předměty nepatrné celkové váhy (u platiny a zlata do 2 g a u stříbra do 3 g). Posléz uvedené předměty nepatrné váhy mohou však býti na přání stran puncovány, vyhovují-li zákonným předpisům (§ 5 prov. nař.).

Platinové, zlaté a stříbrné zboží určené k vývozu do ciziny, nepodléhá sice povinnému označování a může býti vyráběno v libovolných ryzostech, má-li však býti opatřeno čsl. úřední značkou, musí míti aspoň nejnižší zákonitou ryzost (§ 13 p. z. a § 6 prov. nař.). Výroba takového zboží a obchod s ním jsou dovoleny jen na podkladě písemného povolení příslušného puncovního úřadu. Kromě toho musí živnostníci, jimž byla povolena výroba takového zboží, ohlásiti písemně před započatím výroby puncovnímu úřadu počet, druh a váhu kusů, jež hodlají vyrobiti, jakož i výrobní lhůtu. Není-li vyvážené zboží puncováno, musí býti opatřeno vývozní značkou stanovenou vyhláškou ministra veř. prací č. 216/1928 Sb., což puncovní úřady obstarají bezplatně. Důvodem k tomu jest, aby při zpětném dovozu bylo usnadněno zjišťování tuzemských výrobků. Výrobci a obchodníci jsou také povinni vésti na předepsaném tiskopise přesné záznamy o zásobách výrobků určených k vývozu do ciziny a zaznamenávají každý přírůstek a úbytek takového zboží s udáním data dne. Nově vyrobené takové zboží nutno zapsati do záznamu dříve než bylo úplně dohotoveny, což souvisí s ustanovením § 8 p. z., podle něhož musí býti zboží z drahých kovů předloženo k úřední kontrole před konečnou úpravou a úplně dohotovené smí se před-

kládati jen tehdy, lze-li je zkoušeti na kameni bez poškození a s náležitou přesností. Toto ustanovení § 6 prov. nař. má zvlášť význam při úředních prohlídkách výrobních místností.

Též puncovní kontrole podléhá též platinové, zlaté a stříbrné zboží dovezené z ciziny. Vyjmuty jsou předměty uvedené v § 12 p. z. (viz shora) a pak předměty osvozené od dovozního cla, které však musí býti předloženy k úřednímu označení, mají-li býti ze ciziny. Zboží dovážené z ciziny a podléhající kontrole zasílají puncovnímu úřadu celní úřady, a to buď puncovnímu úřadu nejbližšímu nebo tomu, který strana označí. Takové zboží musí míti aspoň nejnižší zákonitou ryzost. Vyhovuje-li puncovním předpisům a nezjistí-li se, že nevyhovuje jiným předpisům, opatří se značkou udávající jeho cizozemský původ. Jinak se odešle na útraty adresáta do celní ciziny, a to prostřednictvím celního úřadu, který je projednal. Nelze-li zjistiti cizozemského odesílatele nebo odepře-li odesílatel příjem, zboží se rozbije a vydá adresátu.

Úřední puncovní značky byly stanoveny vyhláškou ministra veř. prací z 29. XII. 1928, č. 216 Sb.

Puncovní poplatky stanoví § 2 prov. nař. takto: kontrolní poplatky u zboží platinového 1000 Kč, u zboží zlatého 200 Kč a u zboží stříbrného 40 Kč za 1 kg hrubé váhy. Kromě toho se vybírá za každý samostatný kus zboží opatřený úřední značkou manipulační poplatek 10 h.

2. Zboží z obecných kovů (§ 24 p. z.), i když jest potaženo drahými kovy, nepokládá se za zboží z drahých kovů. Na takovém zboží musí býti vždy označena slitina, z níž je zhotoveno (na př. pakfong, alpaka) a nesmí na něm býti označení nebo pojmenování, v němž by se vyskytovalo slovo platina, zlato nebo stříbro (na př. americké zlato, čínské stříbro). Od zboží z drahých kovů musí býti ve skladech i ve výkladech odděleno a označeno zřetelným nápisem. Mechanické součástky z obecných kovů (na př. péra, vzpruhy, vložky, které lze vyjmouti) jsou dovoleny u zboží z drahých kovů jen tehdy, jsou-li viditelné, snadno rozpoznatelné a jako nepravé označeny. Výjimky může povolit i technických důvodů puncovní úřad. Úřednímu zkoušení a označování však zboží to nepodléhá.

3. Zboží s obsahem 250/1000 zlata (§ 26 p. z.) podléhá jen fakultativnímu úřednímu označování úřední značkou sta-

novenou vyhláškou ministra veř. prací č. 216/1928 Sb. Není-li však opatřeno touto značkou, musí býti označeno číslicí 250 a kromě toho čitelnou výrobní značkou. Živnostníci, i když nedají zboží opatřiti úřední značkou, ručí za správnou ryzost. Kontrolní puncovní poplatek činí 50 Kč za 1 kg hrubé váhy zboží a manipulační poplatek 5 h za každý samostatný kus opatřený úřední značkou (§ 9 prov. nař.). Také toto zboží musí býti ve skladech a ve výkladech odděleno od ostatního zboží z drahých kovů a zřetelně označeno. Zákonným zavedením výroby tohoto zboží na místo t. zv. nového zlata měla býti postavena na solidní podklad zejména výroba českého granátového zboží.

4. Puncovní kontrola živností (§ 28 p. z.), kterou vykonávají puncovní úřady, vztahuje se na všechny živnostníky, kteří vyrábějí nebo prodávají zboží platinové, zlaté a stříbrné nebo s obsahem 250/1000 zlata. K těmto živnostníkům náležejí i zastavárny a dražebny, jejichž činnost se týká tohoto zboží. Podle stavu z 1. I. 1931 podléhalo puncovní kontrole 4246 osob, závodů a ústavů. Puncovní úřady jsou oprávněny vykonávat prohlídky u těchto živnostníků i všude tam, kde se toto zboží bez oprávnění vyrábí nebo prodává. Na žádost puncovního úřadu mohou tyto prohlídky vykonávat též živnostenské úřady I. stolice. O zjištěných závadách musí býti sepsán úřední nález a zboží se zabaví. Podle důvodové zprávy k p. z. jsou úřední orgány zajisté povinny při výkonu prohlídek šetřiti příslušných předpisů ústavního zák. z 9. IV. 1920, č. 293 Sb., o ochraně svobody osobní, domovní a tajemství listovního.

Za účelem evidence živností podléhajících puncovní kontrole jsou u puncovních úřadů (expositur) vedeny živnostenské rejstříky, do nichž jsou zaznamenávána všechna data mající význam pro puncovní kontrolu, na př. data živnostenského oprávnění, přesídlení živnosti, výrobní nebo tovární značka, tresty pro přestupky puncovních předpisů. Evidence ta je pak soustředěna u ředitelství puncovní služby.

Živnostníci podléhající puncovní kontrole jsou povinni, dříve než započnou provozovati živnost, ohlásiti to příslušnému puncovnímu úřadu a oznámiti mu místo, kde bude živnost provozována, i provozovací místnosti. Přesídlení a vzdání se živnosti musí býti puncovnímu úřadu ohlášeno do 8 dnů. Při vzdání se živnosti musí býti témuž úřadu odevzdána výrobní nebo tovární značka. Zemře-li takový živnost-

ník, musí představenstvo společenstva oznámiti to puncovnímu úřadu a kde není společenstvo, obecní starosta (obecní, obvodní notář, městský notářský úřad), kteří též odvedou puncovnímu úřadu dotyčnou výrobní nebo tovární značku (§ 30 p. z.). Má-li býti po smrti živnostníka živnost provozována na účet vdovy nebo nezletilých descendentů (§ 56, odst. 4. a 5. živn. řádu a § 72, odst. 4. a 5. živn. zák.), jest vdova a zákonný zástupce nezletilých descendentů povinen oznámiti to puncovnímu úřadu a zároveň mu jmenovati náměstka odpovědného za vedení živnosti, jakož i prokázati, že bylo učiněno oznámení živnostenskému úřadu; v takovém případě mohou tito nástupcové užívatí nadále výrobní nebo tovární značky zemřelého živnostníka. Podobně je tomu, má-li býti živnost vedena na účet podstaty po dobu řízení konkursního nebo pozůstalostního (§ 11 prov. nař.).

Speciální povinnost ukládá těmto živnostníkům § 31 p. z., podle něhož jsou povinni vyvěsiti vyobrazení puncovních značek na místě zákazníkům snadno přístupném a viditelném a předložiti jim na požádání k nahlédnutí puncovní zákon. Rovněž jsou povinni vydati kupujícímu na požádání účet nebo stvrzenku, v níž musí býti zejména udána hrubá váha a ryzost prodaného zboží (§ 32 p. z.).

5. Trestní předpisy. Skutkové podstaty puncovních přestupků stanoví zejména §§ 33 až 35 p. z. Podle § 33 dopouští se přestupku, kdo nepuncované zboží platinové, zlaté a stříbrné nebo s obsahem 250/1000 zlata (kromě zboží uvedeného v § 12 p. z.) má na prodej, prodává, chová na skladě nebo po živnostensku zasílá; u zboží s obsahem 250/1000 zlata se považuje za nepuncované takové zboží, které není označeno ani úřední značkou, ani číslicí 250 nebo které jest označeno jen číslicí 250 bez čitelné značky výrobce.

Rovněž je stíhán pro přestupek (§ 35), kdo vyrábí, má na prodej, prodává, chová na skladě nebo po živnostensku zasílá zboží platinové, zlaté a stříbrné nebo s obsahem 250/1000 zlata, které jest opatřeno padělanou nebo pozměněnou úřední značkou nebo na něž byla pravá úřední značka s jiných předmětů přenesena a pájkou připevněna, nebo které obsahuje v celku nebo jen v části skrytě nebo nesnadno oddělitelně tělesa jinorodá, jako železo, měď, olovo, méněcennou pájku, tmel, vyjímajíc podložku (contre email) potřebnou k zachování tvaru.

Řízení o těchto přestupcích přísluší politickým úřadům s výjimkou úmyslně spáchaného přestupku § 35, odst. 1. p. z., který trestají soudy. Správní přestupky jsou trestány pokutami (od 10 do 1000 Kč podle druhu přestupku) a teprve v případě nedobytnosti pokut vězením, kdežto pro soudně trestný přestupek § 35, odst. 1. je stanoven přímo trest vězení (od 3 dnů do 3 měsíců). Zvláštností jest, že přestupek § 33 p. z. podléhá pokutě ve výši vnitřní ceny závadného (nepuncovaného) zboží, nejméně však 20 Kč. Nemá-li takové zboží aspoň nejnižší stupeň zákonité ryzosti, u zboží s 250/1000 zlata tento obsah zlata, jest vinník povinen zaplatiti ve prospěch státu kromě této pokuty a puncovních poplatků jako vedlejší trest ještě pětinasobný rozdíl ceny mezi skutečnou a nejnižší zákonitou ryzostí u zboží platinového, zlatého a stříbrného a pětinasobný rozdíl ceny mezi skutečným a předepsaným obsahem zlata u zboží s 250/1000 zlata; takové zboží se vrátí straně rozbité. Zboží uvedené v § 35 p. z. (s padělanou úřední značkou atd.) však propadá celé ve prospěch státu, a to i tehdy, je-li v držení třetí osoby na trestním činu nezúčastněné. Pachatelé a jejich spoluvinníci jsou však povinni nahraditi rukou společnou a nerozdílnou nabyvateli propadlého zboží škodu, kterou utrpěl.

Byl-li vlastník zabaveného zboží uznán vinným přestupkem p. z., může stát tyto předměty zadržeti až do zaplacení pokut a vedlejšího trestu i útrat řízení anebo může pohledávky ty bez jakéhokoliv řízení uspokojiti buď převzetím na místě placení s vrácením přebytku nebo prodejem úředníkem k veřejným dražbám oprávněným podle předpisů o takových dražbách.

Aby bylo umožněno urychlené projednání věci u správních přestupků, jest možno podle vzoru trestního práva důchodkového věc vyřídit v t. zv. upouštěcím řízení zaplacením upouštěcí částky (§ 40 p. z.), kterou stanoví ředitelství puncovní služby až do 1000 Kč přihlížejíc k výši zkráceného puncovního poplatku a k výši pokut a vedlejšího trestu podle § 34 p. z. Měla-li by upouštěcí částka převyšovati 1000 Kč, nelze upustiti od trestního oznámení. Zaplacení upouštěcí částky vylučuje opravné prostředky proti jejímu uložení. Výnosem ministerstva veř. prací ze 16. I. 1929, č. 1882/1929 byly puncovní úřady podle § 40, odst. 4. p. z. zmocněny ke stanovení upouštěcích částek do 100 Kč. Poněvadž p. z. výslovně nestanoví, že by upouštěcí částka musila

býti zaplacená celá najednou, lze míti za to, že neodporuje zákonu, aby bylo povolováno ve výjimečných případech placení upouštěcích částek ve splátkách. Při tom by však musil býti vzat zřetel na tříměsíční promlčecí lhůtu správních přestupků (§ 4 min. nař. č. 61/1855 ř. z.). U puncovních přestupků, které mají povahu deliktů trvalých na př. neohlášení započetí provozování živnosti, neohlášení přesídlení nebo vzdání se živnosti §§ 29 a 30 p. z., nevyžádání přidělu výrobní nebo tovární značky § 29 p. z., neodevzdání takové značky při vzdání se živnosti § 30, nevyvěšení vyobrazení puncovních značek nebo není-li k dispozici výtisk p. z. § 31 p. z.), lze počátek promlčecí lhůty počítati teprve od okamžiku, kdy protizákonný stav přestal, na př. teprve od doby, kdy živnostník dodatečně ohlásil započetí provozování živnosti (viz obdobně na př. Boh. adm. 6813).

Padělání nebo pozměnění úředních značek puncovních trestají soudy jako zločin podle §§ 197, 199 d trest. zák. č. 117/1852 ř. z. resp. § 1 zák. čl. XXXVII/1897.

V r. 1930 byly zjištěny tři případy padělání úřední puncovní značky. Přestupků puncovních předpisů bylo v téže době zjištěno 1081, z nichž 1057 bylo vyřízeno v upouštěcím řízení předepsáním upouštěcích částek v sumě 34.098 Kč a 24 v trestním řízení uložení pokut v částce 12.736 Kč.

6. Státní puncovní služba. Od 1. I. 1929, kdy nabyt účinnosti nový p. z., vykonávají (§ 42 p. z., § 12 prov. nař. a vlád. nař. z 29. I. 1932, č. 17 Sb.) puncovní kontrolu a ostatní agendu puncovní služby na místo dřívějších 17 puncoven zřízených při některých berních úřadech a podřízených hlavnímu puncovnímu úřadu v Praze, 4 puncovní úřady, a to v Praze (s expositurami v Čes. Budějovicích, v Jablonci n. Nisou, v Karl. Varech, v Lanškrouně, v Liberci, v Plzni a v Teplicích-Šanově), v Brně (s expositurami v Mor. Ostravě, v Olomouci a v Opavě), v Mor. Třebové a Bratislavě (s expositurami v Banské Štiavnici a v Košicích). Obvody puncovních úřadů a jejich expositur jsou stanoveny v příloze k prov. nařízení. Expositury mohou však vykonávat jen kontrolu zlatého a stříbrného zboží v tuzemsku vyrobeného, při jehož zpracování bylo použito jako přísad stříbra a mědi. Zkoušení zboží platinového a zboží, které obsahuje jiné kovy než zlato, stříbro a měď, jakož i zboží dovezeného z ciziny přísluší však jen puncovním úřadům. Druhou

instancí jest ředitelství puncovní služby v Praze, které jest podřízeno ministerstvu veřejných prací a bdí nad přesným prováděním p. z. puncovními úřady; zkouší též váhu (stříž) a ryzost (zrno) čsl. zlatých a stříbrných mincí způsobem, který určí ministr financí v dohodě s ministrem veřejných prací (viz též zák. z 22. VI. 1928, č. 103 Sb. o soustavě drobných mincí). Ředitelství rozhoduje s konečnou platností (§ 45 p. z.) o odvoláních (lhůta 15 dní) proti rozhodnutím a opatřením puncovních úřadů a expositur.

Podle § 46 p. z. ručí zaměstnanci puncovní služby za ztrátu zboží, které jim bylo svěřeno při výkonu jejich úřední funkce, lze-li jim přičítati jakékoliv zavinění. Toto výslovné ustanovení o ručení za ztrátu bylo pojato do p. z. proto, že nebylo možno vystačiti s dosavadními předpisy, zejména s normativním výnosem býv. min. financí ve Vídni z 23. V. 1903, č. 39.207 a s předpisem § 89, odst. 2. služ. pragmatiky.

V r. 1930 bylo předloženo k puncování a) zboží platinového 2358 kusů ve váze 17.998 g (1369 kusů tuzemské výroby ve váze 7325 g a 989 kusů cizozemské výroby ve váze 10.673 g); b) zboží zlatého 702.949 kusů ve váze 2.409.685 g (486.430 kusů tuzemské výroby ve váze 1.620.485 g a 216.519 kusů cizozemské výroby ve váze 789.200 g), c) zboží stříbrného 635.468 kusů ve váze 22.308.653 g (480.030 kusů tuzemské výroby ve váze 20.138.451 g a 155.438 kusů cizozemské výroby ve váze 2.170.202 g) a d) zboží s obsahem 250/1000 zlata 78.565 kusů ve váze 208.191 g (72.302 kusů tuzemské výroby ve váze 197.366 g a 6.263 kusů cizozemské výroby ve váze 10.825 g). Příjem na puncovních poplatcích činil: u zboží platinového 18.233 Kč 80 h, u zlatého 552.234 Kč 20 h, u stříbrného 962.512 Kč 75 h a u zboží s 250/1000 zlata 14.337 Kč 70 h. Na paušalované dani přepychové bylo při tom vybráno 2.968.965 Kč 15 h a na dani ze zapalovadel 259.878 Kč, při čemž bylo označeno 249.348 zapalovadel.

Výměnu drahých kovů provádí jen puncovní úřad v Praze, který vyměnil v r. 1930 celkem 95.406 g ryzího zlata a 104.417 g ryzího stříbra.

Jako poradní sbor pro podávání posudků a návrhů ve věcech puncovních byla zřízena (§ 43 p. z. a § 13 prov. nař.) při ministerstvu veřejných prací státní puncovní rada, která má nejvýše 20 členů jmenovaných ministrem veřejných prací

na tříleté funkční období z odborníků oboru klenotnického, zlatnického a stříbrnického. Schůzím předsedá ministr veřejných prací nebo státní úředník jím k tomu ustanovený. Svolává ji ministerstvo veřejných prací nejméně dvakrát do roka. Státní puncovní rada volí ze svých členů výbor, který má 5 členů a 2 náhradníky a schází se, aby se zabýval akutními odbornými otázkami. Jednání plena i výboru jsou neveřejná. Jednací řád státní puncovní rady byl stanoven po jejím vyslechnutí podle § 13 prov. nař. ministerstvem veřej. prací (č. j. 55.331/1930).

Karel Vaneč.

Původnost osiv.

I. Zemědělství potřebuje dobrého osiva a sadby. Poněvadž domácí šlechtitelské podniky nestačily, musela býti do naší republiky dovážena velká část potřebného osiva a zvláště sadba z ciziny (Německa a Holandska). Odtud snaha, aby se náš stát stal v produkci osiva a sadby soběstačným. Prostředkem k tomu jest podpora podniků šlechtitelských a to zejména v tom směru, aby byly jejich kvalitní výrobky odlišeny od produktů méně cenných a kupci měli záruku, že dostanou zboží plně vyhovující. Za tím účelem bylo vydáno vlád. nař. č. 360/1919 Sb. a vyhláška min. zemědělství č. 361/1919 Sb. Na místo toho nastoupil od 15. VI. 1921 zákon z 17. III. 1921, č. 128 Sb., o uznávání původních odrůd, uznávání osiva a sádky a zkoušení odrůd kulturních rostlin a prov. nař. č. 208/1921 Sb. Doplnkem tohoto zákona jest zák. č. 165/1924 Sb. o ochraně ušlechťování rostlin. Viz článek Ochrana výroby rostlinné.

II. Zákon zavedl za účelem zvelebení výroby rostlinné jednak uznávání původnosti odrůd, jednak uznávání osiva a sádky kulturních rostlin.

Uznávání to může býti prováděno u všech plodin kulturních rostlin; vyloučeny jsou kultury druhově a odrůdově smíšené, pokud jejich třídění není snadno proveditelné a není vyloučena možnost sprášení. Za původní odrůdu se pokládá odrůda, o níž bylo prokázáno, že byla získána soustavnou šlechtitelskou prací. Za uznávané osivo a sádky se pokládá jen to, co odpovídá všem požadavkům kladeným na dobré osivo a sádky a vyhovuje všem předpisům uznávacího řízení.